

OPINIA I WNIOSKI SZCZEGÓŁOWE
Klubów radnych „Ponad Podziałami” oraz „Samorząd dla Mieszkańców”
w przedmiocie projektu budżetu Powiatu Jasielskiego na 2025 rok
kierowane do Rady Powiatu w Jaśle

za pośrednictwem Komisji Wnioskowej wybranej na X sesji Rady Powiatu
w Jaśle

1. Opinia:

Radni tworzący kluby radnych Rady Powiatu w Jaśle „Ponad Podziałami” i „Samorząd Dla Mieszkańców” analizując przedłożony, w ustawowym terminie, przez Zarząd Powiatu w Jaśle projekt budżetu Powiatu Jasielskiego na 2025 rok (uchwała Zarząd nr 144/24 z dnia 14 listopada 2024 r.) wraz z materiałami informacyjnymi wskazują na brak:

- 1) przedstawienia Radzie Powiatu w Jaśle VII kadencji przewidywanego wykonania budżetu powiatu za 2024 rok,**
- 2) głównych zakładanych celów strategicznych do osiągnięcia w 2025 r. i w perspektywie na całą VII kadencję w ramach przyjętej Strategii Rozwoju Powiatu Jasielskiego na lata 2023 – 2030**
- 3) wydatków wynikających z podjętych zobowiązań, zawartych umów czy porozumień.**

Brak przedstawienia Radzie Powiatu w Jaśle VII kadencji przewidywanego wykonania budżetu powiatu za 2024 rok utrudniał dokonanie oceny przedkładanego projektu w oparciu o rzeczywiste lub bardzo prawdopodobne wielkości budżetowe, stąd przy formułowaniu opinii czy wniosków radni kierowali się tylko dostępnymi danymi zawartymi w uchwałach budżetowych, które zawierały dane o planowanych dochodach z Ministerstwa Finansów i sprawozdaniach Zarządu z wykonania budżetów. Również praca przewodniczących stałych komisji Rady Powiatu w Jaśle wywodzących się z większościowego klubu radnych „Prawo i Sprawiedliwość”, nie sprzyjała merytorycznej dyskusji i wypracowaniu przyszłościowych rozwiązań, a de facto ograniczała się do przegłosowania „pozytywnej” opinii komisji projektu budżetu w obszarze działania tylko tych komisji.

Przedłożony **projekt budżetu Powiatu Jasielskiego na 2025 rok:**

Wyszczególnienie	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2024 rok nr LXXXV/643/2023 z dnia 15 grudnia 2023 r.	Projekt Uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok	Dynamika 2025/2024
dochody bieżące	187 006 184,18 zł	229 212 471,84 zł	122,57%
w tym 758 (75801, 75802, 75803, 75832)	147 006 922,00 zł	181 820 747,59 zł	123,68%
w tym część oświatowa (75801)*	77 408 666,00 zł	91 500 271,00 zł	118,20%
wydatki bieżące	175 226 503,45 zł	208 312 472,94 zł	118,88%
wydatki jednostek budżetowych	154 216 103,82 zł	186 905 359,34 zł	121,20%
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	119 683 380,20 zł	145 218 182,74 zł	121,34%
„margines” bezpieczeństwa finansowego	11 779 680,73 zł	20 899 998,90 zł	177,42%

** - od 2025 roku zmiana klasyfikacji budżetowej - zostaje już rozdział 75802 tylko z opisem dotyczącym niezbędnych wielkości w oświacie*

przyjmuje wysokość wydatków bieżących w kwotach niższych od planowanych dochodów bieżących, co powoduje, że relacja z art. 242 ust. 1 ustawy o finansach publicznych jest zachowana („margines” bezpieczeństwa).

Jeżeli ww. wielkości budżetowe w latach 2024 i 2025 zestawimy z planowanymi wielkościami:

deficytu budżetu	5 304 393,34 zł	693 406,24 zł	13,07%
zadłużenia na koniec roku	30 740 000,00 zł	20 240 000,00 zł	65,84%

oraz dochodami i wydatkami majątkowymi:

dochody majątkowe, w tym z budżetu państwa w działach:	33 448 613,35 zł	34 197 383,73 zł	102,24%
	5 541 913,00 zł	24 709 860,66 zł	445,87%
600	2 000 000,00 zł	- zł	
700	2 191 913,00 zł	- zł	
801	1 350 000,00 zł	4 380 846,84 zł	
921		1 379 013,82 zł	
926		18 950 000,00 zł	
wydatki majątkowe	50 532 687,42 zł	55 790 788,87 zł	110,41%
wydatki z udziałem środków z UE	8 311 955,39 zł	13 882 243,51 zł	167,02%

to chciało by się zapytać i poszukać odpowiedzi na banalne pytanie:

„Skoro jest tak dobrze, to czemu jest tak źle?”

Analizując przedłożone dokumenty, kierując się troską o finanse publiczne samorządu powiatowego w 2025 roku i w latach przyszłych, radni tworzący kluby radnych Rady Powiatu w Jaśle „Ponad Podziałami” i „Samorząd Dla Mieszkańców” **nie poprą** uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok. **Każdy, kto poprze ten projekt budżetu, bierze na siebie tę odpowiedzialność.**

Konsekwentnie, **negatywnie opiniujemy projekt uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok oraz WPF na lata 2025-2030 i wskazujemy:**

- 1) że, jest zachowana relacja, o której mowa w art. 242 ust. 1 ustawy o finansach publicznych i znacząco został zmniejszony deficyt budżetu oraz planowane zadłużenie Powiatu Jasielskiego na koniec 2025 rok, a „margines” bezpieczeństwa finansów, który w 2023 roku przyjęty był na bardzo niskim poziomie tj. w kwocie 53 946,89 zł (!) w 2025 daje poczucie komfortu i bezpieczeństwa. Utrzymywanie wydatków bieżących poniżej dochodów bieżących w przewidywalnych ramach winno stanowić pożądany kierunek zmian organizacyjnych, w tym optymalizacji zatrudnienia. Ten trend winien być kontynuowany w latach przyszłych.
- 2) na rosnące dochody bieżące samorządu powiatowego po zmianie zasad udziału jednostek samorządu w dochodach budżetu państwa,

3) na zdecydowanie wyższą dynamikę rosnących wydatków bieżących z tytułu wynagrodzeń i składek od nich naliczanych (121,34%) od wydatków z zakresu administracji rządowej (114,14%),

Dział	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2023 rok nr LXVIII/484/2022 z dnia 16 grudnia 2022 r.	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2024 rok nr LXXXV/643/2023 z dnia 15 grudnia 2023 r.	Projekt Uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok	Przyrost środków		
				2025 plan/2024 uchwała	Dynamika plan) 2025/2024	Dynamika 2025 plan/2023 uchwała
756 (75622)	19 779 428,00 zł	24 942 567,00 zł	86 479 979,09 zł	61 537 412,09 zł	346,72%	437,22%
758 (75801, 75802, 75803, 75832)	90 769 177,00 zł	122 064 355,00 zł	95 340 768,50 zł	- 26 723 586,50 zł	78,11%	105,04%
w tym część oświatowa (75801)*	67 531 950,00 zł	77 408 666,00 zł	91 500 271,00 zł	14 091 605,00 zł	118,20%	135,49%
razem	110 548 605,00 zł	147 006 922,00 zł	181 820 747,59 zł	34 813 825,59 zł	123,68%	164,4%

* - na 2025 rok zmiana klasyfikacji budżetowej - zostaje już rozdział 75802 tylko z opisem dotyczącym niezbędnych wielkości w oświacie

Wyszczególnienie	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2023 rok	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2024 rok	Projekt Uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok	Dynamika wydatków bieżących 2025/2024
Dochody bieżące	147 191 880,04 zł	187 006 184,18 zł	229 212 471,84 zł	122,57%
w tym z udziału w dochodach budżetu państwa	110 548 605,00 zł	147 006 922,00 zł	181 820 747,59 zł	123,68%
w tym część oświatowa (75801)*	67 531 950,00 zł	77 408 666,00 zł	91 500 271,00 zł	118,20%
Pozostałe dochody, w tym:	36 643 275,04 zł	39 999 262,18 zł	47 391 724,25 zł	118,48%
z zakresu administracji rządowej	12 008 248,00 zł	14 046 044,00 zł	16 031 528,00 zł	114,14%
75411 (KPSP) - rządowe	8 304 035,00 zł	9 592 710,00 zł	10 778 697,00 zł	112,36%
85202 (DPS)	14 766 245,00 zł	15 682 137,00 zł	17 145 761,00 zł	109,33%
Wydatki bieżące	147 137 933,15 zł	175 226 503,45 zł	208 312 472,94 zł	118,88%
wydatki z zakresu administracji rządowej	12 008 248,00 zł	14 046 044,00 zł	16 031 528,00 zł	114,14%
wydatki jednostek budżetowych	128 343 444,15 zł	154 216 103,82 zł	186 905 359,34 zł	121,20%
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	96 742 791,00 zł	119 683 380,20 zł	145 218 182,74 zł	121,34%
„margines” bezpieczeństwa – art. 242 u.o.f.p.	53 946,89 zł	11 779 680,73 zł	20 899 998,90 zł	177,42%

- 4) na brak stabilizacji wydatków bieżących w działalności oświatowej. Planowane wydatki zostały oszacowane na poziomie planowanych dotacji celowych oraz planowanych dochodów własnych. Podobny zabieg zastosował Zarząd Powiatu we wszystkich projektach budżetu powiatu począwszy od 2017 rok.

Dział	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2022 rok nr LIII/378/2021 z dnia 17 grudnia 2021 r.	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2023 rok nr LXVIII/484/2022 z dnia 16 grudnia 2022 r.	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2024 rok nr LXXXV/643/2023 z dnia 15 grudnia 2023 r.	Projekt Uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok
Wydatki oświatowe bieżące – wynagrodzenia i składki od nich naliczane				
801	36 971 435,00 zł	45 069 493,00 zł	58 185 164,20 zł	71 131 436,59 zł
854	4 504 263,00 zł	5 322 081,00 zł	7 039 708,00 zł	9 402 732,00 zł
razem	41 475 698,00 zł	50 391 574,00 zł	65 224 872,20 zł	80 534 168,59 zł
Wydatki oświatowe bieżące (jednostek) bez majątkowych				
801	48 194 453,00 zł	60 233 271,00 zł	60 233 271,00 zł	80 957 721,47 zł
854	7 256 050,00 zł	7 958 782,00 zł	7 958 762,00 zł	10 760 227,00 zł
razem	55 450 503,00 zł	68 192 053,00 zł	68 192 033,00 zł	91 717 948,47 zł
Rezerwa	6 000 000,00 zł	4 200 000,00 zł	4 200 000,00 zł	5 500 000,00 zł
Część oświatowa subwencji ogólnej dla jst				
75801*	54 852 075,00 zł	67 531 950,00 zł	77 408 666,00 zł	91 500 271,00 zł

* - na 2025 rok zmiana klasyfikacji budżetowej - zostaje już rozdział 75802 tylko z opisem dotyczącym niezbędnych wielkości w oświacie

Poniższe zestawienia potwierdzają powyższą tezę o „teorii” bilansowania wydatków budżetowych w obszarze oświaty i przedstawiają wielkości środków przyjęte w uchwałach budżetowych na lata 2022-2024 oraz w projekcie uchwały budżetowej na 2025 rok bez uwzględniania rzeczywistego wykonania tych wydatków rzeczowych, które znacznie odbiegały od przyjętych planów w latach 2022-2023. W projekcie uchwały budżetowej na 2025 rok zakłada się rezerwę celową na wydatki w szkołach i placówkach oświatowych w wysokości 5 500 000,00 zł.

wydatki bieżące - wynagrodzenia i składki od nich naliczane

Dział	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2022 rok	Wykonanie uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego w 2022 roku	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2023 rok	Wykonanie uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego w 2023 roku	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2024 rok	Projekt Uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok
801	36 971 435,00 zł	50 311 340,58 zł	45 069 493,00 zł	56 865 216,57 zł	58 185 164,20 zł	71 131 436,59 zł
854	4 504 263,00 zł	6 404 291,91 zł	5 322 081,00 zł	6 519 608,43 zł	7 039 708,00 zł	9 402 732,00 zł
	41 475 698,00 zł	56 715 632,49 zł	50 391 574,00 zł	63 384 825,00 zł	65 224 872,20 zł	80 534 168,59 zł

Rzeczywistość w „powiatowej oświacie” znacznie odbiega od planów i konieczne były bieżące korekty w trakcie roku budżetowego, w tym pokrycie zrealizowanych wydatków „oświatowych” w każdym roku budżetowym począwszy od 2017 roku z innych dochodów budżetu Powiat Jasielskiego.

Rok	Dochody		Wydatki	Deficyt
	Ogółem	Subwencja		
2016	44 074 791,27 zł	42 940 901,00 zł	43 748 866,73 zł	325 924,54 zł
2017	42 827 170,40 zł	41 179 512,00 zł	44 055 940,07 zł	- 1 228 769,67 zł
2018	42 199 103,50 zł	40 132 806,00 zł	44 788 556,13 zł	- 2 589 452,63 zł
2019	48 073 688,84 zł	46 404 579,00 zł	51 446 128,27 zł	- 3 372 439,43 zł
2020	56 177 000,06 zł	54 588 627,00 zł	59 836 945,04 zł	- 3 659 944,98 zł
2021	56 571 141,30 zł	55 340 421,00 zł	64 303 065,31 zł	- 7 731 924,01 zł
2022	58 872 835,28 zł	57 417 677,00 zł	69 542 359,63 zł	- 10 669 524,35 zł
2023	69 664 717,23 zł	68 010 136,00 zł	82 706 247,19 zł	- 13 041 529,96 zł

łącznie w latach 2017-2023 samorząd powiatowy „dołożył” 42 293 585,03 zł do zbilansowania wydatków oświatowych. To nie koniec, prawdopodobny deficyt „oświatowy” to ok. 16,5 mln. zł za 2024 rok i kolejne 20 mln. zł za 2025 rok(!). łącznie więc tylko za lata 2024-2025 należy spodziewać się wydatkowania kwoty o ok. 36,5 mln. zł wyższej od otrzymanej subwencji oświatowej. Skala deficytu jest bardzo wysoka i od 2021 roku znacząco rośnie co obrazuje poniższe zestawienie.

Rok	Dochody bieżące	deficyt	Udział deficytu w dochodach bieżących
2020	127 203 561,00 zł	- 3 659 944,98 zł	2,88%
2021	132 499 419,00 zł	- 7 731 924,01 zł	5,84%
2022	132 921 332,00 zł	- 10 669 524,35 zł	8,03%
2023	147 191 880,04 zł	- 13 041 529,96 zł	8,86%
2024*	187 006 184,18 zł	- 16 500 000,00 zł	8,82%
2025*	229 212 471,84 zł	- 20 000 000,00 zł	8,73%

* dane wg uchwały i projektu budżetu oraz dokonanych szacunków

Z konsekwencją, godną uruchomienia powiatowych inwestycji w Trzcinicy, od 2017 roku Zarząd Powiatu w Jaśle, pod przewodnictwem Starosty Jasielskiego Adama Pawlusia, nie przedstawia żadnych działań czy zamierzeń perspektywicznych umożliwiających:

- 1) w przyszłości obniżenie wydatków w tym obszarze, a przede wszystkim w zakresie zmian organizacyjnych w zakresie zarządzania,
- 2) skuteczne dochodzenie należnej dla samorządu części subwencji oświatowej z tytułu wprowadzonych ustawowo zmian wysokości wynagrodzenia nauczycieli,

3) obniżenie wydatków z tytułu bieżącej eksploatacji obiektów i placówek oświatowych,

4) zwiększenia dochodów własnych niwelujących niższe dotacje celowe.

O ile dwa pierwsze zadania praktycznie w dalszym ciągu czekają na wdrożenie, o tyle program obniżenia wydatków z tytułu bieżącej eksploatacji obiektów np. poprzez wdrożenie długo oczekiwanego programu czy projektu termomodernizacji obiektów oświatowych powoli nabiera wykonawczych rumieńców. Dopiero, tak realnie od 2023 roku, uruchomiony program czy programy obniżające wydatki bieżące w naszych placówkach oświatowych z tytułu dostawy energii cieplnej dla potrzeb ogrzewania naszych placówek oświatowych, może po wielu latach doczeka się realizacji i zastąpi dotychczas wdrażane przez Zarząd Powiatu „zastępcze zadania inwestycyjne” wrzucane w ostatniej chwili za przysłowiowy „kołnierz” w ramach zmian wieloletniej prognozy finansowej (WPF), które skutecznie ograniczały wdrożenie takich prooszczędnościowych zadań we wcześniejszych latach. I tak:

Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego	Dział	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie
2021 rok - nr XXXVI/270/2020 z dnia 18 grudnia 2020 r.	900	Termomodernizacja budynków oświatowych Powiatu Jasielskiego	514 500,00 zł	- zł
2022 rok - nr LIII/378/2021 z dnia 17 grudnia 2021 r.	900	Termomodernizacja budynków oświatowych Powiatu Jasielskiego	1 844 501,00 zł	- zł
2023 rok - nr LXXXV/643/2023 z dnia 15 grudnia 2023 r.	801	<i>Poprawa efektywności energetycznej budynków Zespołu Szkół nr 4 w Jaśle</i>	1 510 000,00 zł	439 521,00 zł
	900	Termomodernizacja budynków oświatowych Powiatu Jasielskiego	514 500,00 zł	11 900,00 zł
2024 rok - nr LXXXV/643/2023 z dnia 15 grudnia 2023 r.	801	<i>Poprawa efektywności energetycznej budynku do praktycznej nauki zawodu przez ZSz nr 3 w Jaśle</i>	1 500 000,00 zł	odstąpienie od realizacji - 29.08.2024 r.
		<i>Poprawa efektywności energetycznej budynków oświatowych Powiatu Jasielskiego</i>	5 400 000,00 zł	?
		<i>Poprawa efektywności energetycznej budynków Zespołu Szkół nr 4 w Jaśle</i>	1 359 679,00 zł	?
2025 rok - projekt uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego	801	<i>Poprawa efektywności energetycznej budynków oświatowych Powiatu Jasielskiego</i>	4 400 000,00 zł	
		<i>Poprawa efektywności energetycznej placówek edukacyjnych Powiatu Jasielskiego</i>	10 000,00 zł	

Przyjęty w 2024 roku dwuletni projekt „Poprawa efektywności energetycznej budynków oświatowych Powiatu Jasielskiego” oraz zaplanowane na 2025 rok kolejne, raczej „pilotażowe”, zadanie z kwotą 10.000,00 zł (pozycja 41 – tabela nr 4) może i powinny przynieść poprawę efektywności energetycznej w budynkach oświatowych i placówkach edukacyjnych. W konsekwencji będzie możliwa częściowa redukcja wydatków na zakup energii, ale na realne efekty musimy poczekać do 2026 roku, choć w przypadku Zespołu Szkół nr 4 w Jaśle efekty powinny być już widoczne w 2025 roku,

- 5) na przyjęty wzrost środków budżetowych przeznaczonych na wypłatę wynagrodzeń i składek od nich naliczanych, a więc wydatków bieżących, które stanowią 77,7% wydatków naszych jednostek budżetowych i 69,71% łącznych wydatków bieżących samorządu powiatowego. W 2024 roku było to odpowiednio 77,61% i 68,3%.

Poniższe zestawienie, podobnie jak w przypadku oświaty, potwierdza jak niewiarygodnie wyglądają planowane wydatki bieżące w zakresie wynagrodzeń i składek od nich naliczanych i jak konieczna jest większa kontrola Rady Powiatu w Jaśle nad wysokością planowanych wydatków na ten cel.

Wydatki	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2022 rok	Wykonanie uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego w 2022 roku	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2023 rok	Wykonanie uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego w 2023 roku	Uchwała budżetowa Powiatu Jasielskiego na 2024 rok	Projekt Uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok
Wydatki bieżące	131 867 341,96 zł	141 794 539,33 zł	147 137 933,15 zł	159 018 110,19 zł	175 226 503,45 zł	208 312 472,94 zł
wynagrodzenia i składki od nich naliczane	81 059 701,00 zł	98 149 305,00 zł	96 742 791,00 zł	101 000 000,00 zł	119 683 380,20 zł	145 218 182,74 zł

Opowiadamy się za szybką i konsekwentną racjonalizacją wydatków bieżących i wnioskujemy do Zarządu Powiatu w Jaśle o przyjęcie i konsekwentne wdrożenie kierunkowych decyzji dotyczących m.in:

- optymalizacji zatrudnienia i wdrożenia tzw. ścieżki awansu zawodowego pracowników we wszystkich powiatowych jednostkach organizacyjnych, ze szczególnym uwzględnieniem Starostwa Powiatowego w Jaśle,
- dokonania inwentaryzacji mienia Powiatu Jasielskiego pod kątem jego optymalizacji w kierunku zapewnienia płynnej realizacji zadań powiatowych, zmniejszenia wydatków na jego utrzymanie, w tym zwiększenia dochodów z tego mienia,
- wdrożenia programów umożliwiających zmniejszenie wydatków związanych z bieżącą eksploatacją i utrzymaniem mienia Powiatu Jasielskiego.

Poza wydatkami bieżącymi związanymi z zatrudnieniem oraz bieżącą eksploatacją i utrzymaniem mienia powiatowego, zwracamy uwagę aby każdą uruchamianą inwestycję, poza inwestycjami drogowo-mostowymi, która może w przyszłości generować stałe wydatki, poprzedzić wykonaną analizą i weryfikacją założeń funkcjonalno-użytkowych pod kątem optymalizacji bieżących kosztów jej utrzymania i eksploatacji, w tym poszukiwania źródeł pokrycia przyszłych wydatków.

- 6) na brak w przedłożonych projektach uchwał wraz z ich uzasadnieniem oraz w dodatkowych materiałach informacyjnych strategicznego celu czy celów Powiatu Jasielskiego w zakresie zwiększenia dochodów bieżących, programu pozyskiwania dodatkowych środków (dochodów),

- 7) na wykaz wydatków na inwestycje i zakupy inwestycyjne zawierający w większości zadania inwestycyjne, które zostały przyjęte głównie w formie zmiany WPF a nie decyzji kierunkowych Rady, bez dokonania analizy skutków czy efektów ich zrealizowania, a które będą trwale obciążać nie tylko wydatki bieżące budżetu Powiatu Jasielskiego w kolejnych latach, ale jak praktyka i rzeczywistość dowodzi, zadania te nie ominą również koniecznych wydatków majątkowych, o których zapomniano lub świadomie zostały pominięte podczas procesu inwestycyjnego.

Po raz kolejny należy przywołać wymianę zdań przed przystąpieniem do realizacji przez MDK w Jaśle Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Ożennej, a przede wszystkim dodatkowych wydatków bieżących, które są przez ten ośrodek generowane. Przypomnijmy, że planowany łączny wzrost wydatków MDK z tytułu eksploatacji i utrzymania Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Ożennej miał nie przekroczyć 132.000,00 zł, ale jednak rzeczywistość nie dała się oszukać i już budżet powiatu na 2020 rok przedstawiał wielkości, które były już może bardziej realne, ale i tak, jak się później okazało niewystarczające – dział 900 rozdział 90095 „pozostała działalność” planowane wydatki w kwocie 341.265,00 zł, a więc prawie trzykrotnie więcej niż to zakładaliśmy przystępując do tego projektu. Wydatki majątkowe planowane i realizowane w kolejnych latach, w tym zakup skutera śnieżnego, nadal są i zapewne jak długo będzie funkcjonował OEE będą występowały.

Aktualnie w projekcie uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok wydatki bieżące na bieżącą eksploatację i utrzymanie Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Ożennej zakładane są wysokości 651 493,00 zł, w tym 24 084,00 zł pokryte są ze środków Funduszu Ochrony Środowiska – tabela nr 11 przy braku innych źródeł sfinansowania (dochodów) planowanych wydatków oraz dodatkowo zostały zaplanowane wydatki majątkowe w kwocie 10.000,00 zł na budowę biologicznej oczyszczalni ścieków (poz. 45 – tabela nr 4), a więc należy spodziewać się kolejnych wydatków majątkowych na to zadanie.

Rok 2025 będzie szóstym kolejnym rokiem działalności Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Ożennej, a więc już najwyższa pora aby Zarząd Powiatu w Jaśle w sposób odpowiedzialny przystąpił do prawidłowego gospodarowania mieniem Powiatu Jasielskiego i minimalizował skutki związane z oddaniem w 2019 roku do użytku tego zadania inwestycyjnego (zwiększył dochody, obniżył bieżące wydatki).

OEE w Ożennej nie jest jedynym przykładem podejmowanych w ostatnich latach zadań inwestycyjnych, które generują wydatki bieżące w kolejnych latach. Innym przykładem jest Dom Wędrowca w Foluszu, na który w latach 2022-2023 zostały poniesione nakłady inwestycyjne w łącznej kwocie 353 442,26 zł, ale raczej to nie są jeszcze całkowite nakłady i należy spodziewać się dalszych wydatków majątkowych na to zadanie.

Aktualnie w projekcie budżetu Powiatu Jasielskiego na 2025 rok na utrzymanie Domu Wędrowca w Foluszu została zaplanowana kwota 78 372,00 zł (dział 926), a dochody, które wpłyną do budżetu z tytułu jego bieżącej eksploatacji to środki w wysokości 1 000,00 zł (!) – zwrot za media.

W projekcie budżetu Powiatu Jasielskiego na 2025 rok zostały zaplanowane wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne obejmujące łącznie 50 różnych zadań, na łączną kwotę 55 790 788,87 zł, w tym na zadania inwestycyjne zaplanowano środki w łącznej wysokości 44 591 148,73 zł.

Dział	Rozdział	Zadania inwestycyjne		Zakupy inwestycyjne	
		wartość	ilość	wartość	ilość
010	01005	194 584,31 zł	2		
	01044	350 000,00 zł	1		
600	60013	560 198,00 zł	1		
	60014*	10 812 700,00 zł	20	200 000,00 zł	1
630	63003*	1 138 946,32 zł	2		
700	70005*	149 250,00 zł	1	147 000,00 zł	1
710	71015			12 000,00 zł	1
720	72095	44 895,00 zł	1	4 722 062,00 zł	1
750	75095	500 000,00 zł	1	25 000,00 zł	1
754	75421			30 000,00 zł	1
801	80195*	4 588 451,04 zł	4	5 748 578,14 zł	2
851	85111	500 000,00 zł	1		
	85195			115 000,00 zł	1
852	85202	50 000,00 zł	1		
900	90095	3 182 124,06 zł	2		
921	92120	1 570 000,00 zł	2		
926	92695	20 950 000,00 zł	2	200 000,00 zł	1
Razem		44 591 148,73 zł	41	11 199 640,14 zł	10

Ogółem wydatki majątkowe **55 790 788,87 zł**

Liczba zadań i planowane kwoty wydatków majątkowych zwracają uwagę, są najwyższe w historii naszego powiatowego samorządu, ale czy na pewno jest to powód do dumy, czy raczej jest to już tradycyjna gra pozorów, magia liczb, przysłowiowe prężenie muskułów?

W planowanym wykazie zadań inwestycyjnych na 2025 rok na uwagę zasługują trzy zadania ujęte w dziale 600 rozdział 60014. To zadania „nienazwane”: pozycje nr 6 pn. „Budowa chodników przy drogach powiatowych” (1 000 000,00 zł) przeznaczone do realizacji przez PZD w Jaśle oraz pozycje nr 16 pn. „Przebudowa dróg i mostów powiatowych” (2 300 000,00 zł) i poz. 23 pn. „Poprawa infrastruktury mostowej

w powiecie jasielskim” (3 000 000,00 zł) realizowane przez SP w Jaśle. Trudno w udostępnionych materiałach informacyjnych doszukać się szczegółowych informacji, poza kwotą i ogólnym przeznaczeniem, co konkretnie zamierzamy wykonać. Zadania „nienazwane” to już norma, standard działania Zarządu Powiatu w Jaśle pod kierownictwem Starosty Jasielskiego Adama Pawlusia, ale w 2025 roku „do gry” wchodzi już zdecydowanie wyższe środki. To już nie, wręcz symboliczne 1 110 732,00 zł w 2024 roku na budowę chodników i przebudowa dróg i mostów powiatowych, to już kwota **6 300 000,00 zł**, która stanowi **aż 58,26% (!)** wydatków na 21 zadań inwestycyjnych w dziale 600 „Transport i łączność”, 14,1% planowanych wydatków na zadania inwestycyjne i 11,29% ogólnych wydatków majątkowych.

Czemu ma to służyć? Może poprawie wskaźników budżetowych, szukaniu dodatkowych środków finansowych pośród samorządów gminnych, w tym przychylności wśród radnych powiatowych? Każda ważna i potrzebna inwestycja się obroni, zyska poparcie i uznanie, a w trakcie roku budżetowego będzie czas na dokonanie stosownych zmian budżetowych, gdy będą znane szczegóły planowanego przedsięwzięcia. Budowanie planu zamierzeń inwestycyjnych „od naboru do naboru”, „od aplikacji do aplikacji”. Jeśli do tego dołożymy jeszcze przysłowiowe możliwości „kupczenia” w poszukiwaniu współpracy, to mamy zdecydowanie najprostsze rozwiązanie, które wskazuje kto rządzi, kto ma większość. Zarząd Powiatu w Jaśle otrzymuje poważny i mocny argument do prowadzenia rozmów i negocjacji w postaci 6 300 000,00 zł wręcz „wolnych środków”, które będzie mógł, na podstawie stosownych upoważnień Rady, wykorzystać, praktycznie bez zgody i wiedzy Rady Powiatu w Jaśle. Mała poprawka, no może nie tak do końca „bez zgody i wiedzy”, bo radni – członkowie Zarządu Powiatu w Jaśle oraz zainteresowani radni i włodarze gmin wcześniej będą wiedzieć o podjętych pracach koncepcyjnych czy projektowych, a może wzorem lat ubiegłych nawet otrzymają „tekturowe czek”, tym razem od Zarządu Powiatu? A jeszcze jak do tej wyliczanki dołożymy kolejne „nienazwane” zadanie pn. „Rozbudowa infrastruktury turystycznej” z planowaną kwotą wydatków w wysokości 400 000,00 zł to jakże i tą kwotą wzmacniamy stronę negocyjną Zarządu w rozmowach z samorządami gminnymi i radnymi albo otwieramy „furtkę” o możliwość aplikowania Zarządu o kolejne środki kierowane do Trzciny lub Ożennej, tym razem już nie pod szyldem i na potrzeby szkoły czy kształcenia młodzieży, ale wprost na rozwój bazy turystycznej.

I znów przy tej okazji, przy tej ważnej debacie, po raz kolejny warto przypomnieć czy upomnieć się o studium komunikacyjne, strategię komunikacyjną dla Powiatu Jasielskiego. Budowanie planu zamierzeń inwestycyjnych w oparciu o przemyślaną strategię rozwoju Powiatu Jasielskiego, studium komunikacyjne, analizę potrzeb i oczekiwań mieszkańców Powiatu Jasielskiego pozbawia rządzących narzędzia nacisku, gry politycznej, szukania pochlebców czy sprzymierzeńców i współpracowników, a zatem ten temat musi poczekać, bo w tej Radzie i przy tym

składzie Zarządu Powiatu nie ma szans na jego realizację, a złożony wniosek nie zyska wymaganej większości. Zdecydowanie wygrywa prowizorka i „pudrowanie budżetu”.

Poważny niepokój budzą kolejne zadania inwestycyjne zaplanowane w działach: 900 (z wyłączeniem wydatków na zadanie pn. „Budowa biologicznej oczyszczalni ścieków dla potrzeb Ośrodka Edukacji Ekologicznej w Ożennej”), 921 i 926, na które zostały zaplanowane środki w wysokości **25 682 124,00 zł**, co stanowi **aż 57,6%** wydatków na zadania inwestycyjne w 2025 roku. W tej grupie zadań (dz. 900, dz. 921) znalazły się trzy zadania, na które zostały zaplanowane środki w wysokości **4 7442 124,00 zł** stanowiące **10,63%** wydatków na zadania inwestycyjne w 2025 roku i **8,5%** całkowitych wydatków majątkowych. Tych pięć realizowanych zadań, nie tylko w okresie trwałości projektu będzie generować kolejne nieplanowane wydatki bieżące, w trudnej do określenia wysokości, gdyż nadal o tych zadaniach niewiele wiemy. Liczył się nabór i możliwość przecięcia kolejnej wstęgi, kolejny filmik czy artykuł promocyjny. Tylko na realizację zadania pn. „Karpacki ogród deszczowy” – realizowany w ramach zadania „Budujemy w Jaśle, stabilizujemy w Svidničke” pozycja nr 46 – tabela nr 4 zostały zaplanowane w 2025 roku wydatki bieżące w wysokości **470 013,69 zł**. A inne zadania „parkowe” (dział 921)? Aż strach się bać.

Największe kontrowersje i nasz sprzeciw budziły i nadal budzą zadania inwestycyjne, zrealizowane i zaplanowane do realizacji w Trzcinicy. Do słynnego już stadionu lekkoatletycznego, w tym roku dołączy ROSiK, hala sportowa, zrewitalizowany park z budynkiem z wieżą i pewnie jeszcze coś, o czym pewnie nas niedługo Zarząd poinformuje w ramach kolejnej zmiany WPF lub przyjętej uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok. Termin oddania ROSiK-a to lipiec 2025 r., a w projekcie budżetu mamy zaplanowane tylko **200 000,00 zł** na zakupy inwestycyjne, to ok. **5,0%** przewidywanych potrzeb związanych z pierwszym wyposażeniem oddawanej do użytku inwestycji czyli wydatkami ze środków publicznych w wysokości ponad **4 mln. zł**. W tym przypadku tylko środków publicznych bo partnerstwo publiczno-prywatne w tym przypadku nie ma zastosowania. Ale to na razie tylko pierwsze wyposażenie ROSiK-a, a co z halą sportową i zrewitalizowanym parkiem z budynkiem z wieżą? A co z trwałością projektów i wydatkami na ich utrzymanie i ich bieżącą eksploatacją? Znowu pewnie strumień kolejnych środków publicznych popłynie z powiatowej kasy do Stowarzyszenia Absolwentów Szkół Rolniczych w Trzcinicy i czy znowu przeczytamy czy usłyszymy o naborze do klasy mundurowej w Zespole Szkół w Trzcinicy i koniecznych działaniach interwencyjnych by utrzymać klasę mundurową w LO w Kołaczycach? Czas pokaże, bo trudno o jakiejkolwiek informacje w tym zakresie.

Na uwagę i uznanie zasługują wydatki inwestycyjne, które w przyszłości mogą obniżyć wydatki bieżące związane z utrzymaniem i bieżącą eksploatacją obiektów oświatowych i placówek edukacyjnych. To już drugi rok realizacji projektu pn.

„Poprawa efektywności energetycznej budynków oświatowych Powiatu Jasielskiego”. Łącznie planujemy w tym roku na ten cel przeznaczyć kwotę 4 410 000,00 zł co stanowi 9,9% wydatków na zadania inwestycyjne i 7,9% całkowitych wydatków majątkowych. Jak te kwoty wyglądają przy innych wyżej opisanych zadaniach, których ten udział stanowi prawie 58% wydatków na zadania inwestycyjne pozostawiamy bez komentarza. W tym obszarze pojawia się kolejne zadanie – pozycja nr 29 – dział 700 pn. „Poprawa efektywności energetycznej budynku Zespołu Szkół w Trzcinicy”, ale, jak już do tego przywykliśmy, my wydajemy (czytaj samorząd powiatowy), a z oszczędności w bieżących wydatkach cieszyć się będzie ww. Stowarzyszenie Absolwentów, któremu te budynki samorząd powiatowy użyczył i przekazuje dotacje na prowadzenie w tych budynkach działalności oświatowej.

Niestety niektórych decyzji nie da się cofnąć, bez szkody dla samorządu, ale to już ostatni ostrzegawczy dzwonek, aby zacząć racjonalnie zastanawiać się na publicznymi środkami, które są naszymi środkami i do których należy podchodzić z większą starannością i dbałością przy ich wydawaniu podobnie jak to czynimy w przypadku naszych prywatnych środków, gdy oglądamy każdą wydawaną złotówkę. Ryzykując prywatnymi środkami na realizację złych, nietrafionych inwestycji traci sam Inwestor i ewentualnie jego rodzina, w przypadku środków publicznych traci wiele rodzin i to na wiele lat. Dotyczy to również powiatowej oświaty, która z roku na rok generuje coraz wyższy deficyt, który wraz z niekontrolowanymi wydatkami związanymi z oddaniem do użytku ww. opisanych, naszym zdaniem nietrafionych, inwestycji może w całości pochłonąć zwiększone dochody powiatu z tytułu udziału w dochodach budżetu państwa.

Czy te ww. środki nie lepiej i efektywniej skierować na poprawę bezpieczeństwa na drogach publicznych, lepsze skomunikowanie miejscowości PJ, poprawę dostępności terenów inwestycyjnych? Dalsze udawanie, że nie ma problemu, żonglowanie w uchwałach budżetowych wydatkami bieżącymi i majątkowymi oraz dokonywanie zmian w trakcie roku budżetowego na mocy otrzymanych od Rady upoważnień nie mam sensu. Już najwyższy czas na poważną debatę o stanie finansów publicznych, o stanie powiatowej oświaty. Im szybciej do takiej debaty dojdzie tym lepiej i bezpieczniej dla finansów publicznych, z szansą na rozwój naszego samorządu powiatowego. Oby casus Szpitala Specjalistycznego w Jaśle, partykularyzm i tym razem nie zwyciężył.

Reasumując, skala zagrożeń, nie tylko z tytułu zakładanego bardzo wysokiego deficytu oświatowego (dział 801 i 854), ale również powiększonego o kolejne, nieprzewidywalne wydatki związane z oddaniem do eksploatacji zaplanowanych zadań w działach: 900, 921 i 926, jest bardzo wysoka i jeżeli nie zostaną podjęte radykalne kroki to samorządowi powiatowemu może grozić zapaść finansowa. Kierując się troską o finanse publiczne samorządu powiatowego w 2025 roku i w latach przyszłych radni tworzący kluby radnych

Rady Powiatu w Jaśle „Ponad Podziałami” i „Samorząd Dla Mieszkańców” nie poprą uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok i wnioskują o przeprowadzenie debaty na temat przyszłości finansów publicznych Powiatu Jasielskiego.

KAŻDY, KTO TO POPRZE TEN PROJEKT BUDŻETU, BIERZE NA SIEBIE TĘ ODPOWIEDZIALNOŚĆ.

2. Wnioski szczegółowe

Mając w pamięci dotychczasowy tryb i sposób rozpatrzenia przez Komisję Finansowo-Budżetową Rady Powiatu w Jaśle a następnie już na tzw. sesji budżetowej przez Radę Powiatu w Jaśle wniosków szczegółowych zgłaszanych przez Kluby albo poszczególnych radnych do projektów budżetów na lata 2018-2024 Kluby radnych RPJ „Ponad Podziałami” i „Samorząd dla Mieszkańców” odstępują od zgłaszania wniosków szczegółowych do projektu uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok poza dwoma, naszym zdaniem bardzo istotnymi i ważnymi z punktu realizacji wydatków budżetowych a dotyczącymi przekazywanych przez Radę Powiatu upoważnień dla Zarządu - § 9 pkt 2 i 3 uchwały budżetowej Powiatu Jasielskiego na 2025 rok (wniosek w załączeniu) i konsekwentnie wnioskując o wdrożenie wniosków kierowanych do Zarządu Powiatu w Jaśle podczas minionych debat budżetowych

*Przewodniczący
Klubu „Samorząd dla Mieszkańców”
Jan Urban*

*Przewodniczący
Klubu „Ponad Podziałami”
Janusz Przetacznik*